

GREVA BRUTARILOR FOCȘĂNENI DIN 1920

Gheorghe Miron

Terminarea Primului Război Mondial a găsit România într-o situație economică foarte grea, situația materială a națiunii înrăutățindu-se considerabil în anii următori.

Imediat după 1918, nivelul producției industriale globale se situa cu mult sub cel antebelic, transporturile erau dezorganizate, iar situația financiară era caracterizată prin creșterea continuă a inflației. Agricultură, ocupația de bază a majorității locuitorilor, se găsea într-o situație gravă, inventarul agricol fiind complet distrus, iar șeptelul, suprafețele însămânțate și producția la hectar reduse simțitor. Dacă în anii 1911 - 1915 suprafețele însămânțate însumau 13,7 milioane ha, în 1919 - 1920 s-au însămânțat abia 8,3 milioane ha, în condițiile în care suprafața țării se dublase.

În unele ramuri ale industriei, cum ar fi siderurgia, producția de cărbune și cea de petrol, nivelul se situa la sub jumătate față de cel realizat în anul 1913¹.

Condițiile de trai ale oamenilor în anii postbelici au depins de evoluția situației economice, iar pentru diverse clase și pături sociale (țăranime, proletariat, categorii de mijloc, intelectualitate etc.), între anii 1918 și 1923, aceste condiții au fost improprii. Inflația crescută afecta toate categoriile de salariați, ale căror venituri nu puteau ține pasul cu creșterea prețurilor. Condițiile de muncă în industrie și agricultură erau deosebit de grele, iar dispozițiile legale privind durata zilei de muncă de opt ore nu erau aplicate.

¹ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX (1918 - 1948)*, Editura Paideia, București, 1999, p. 93.

Situația maselor, în discrepanță cu cea a clasei conducătoare, a reprezentat temelul pe care între 1918 - 1921 s-au desfășurat acțiuni de protest ale muncitorilor, care au organizat greve și demonstrații pe tot cuprinsul țării. Silite de avântul maselor, dar și presate de necesități obiective, clasa conducătoare a admis înfăptuirea unor largi reforme, cum ar fi acordarea votului universal în noiembrie 1918, proclamarea egalității tuturor cetățenilor în fața legii, reforma agrară din 1921, care a dus la îmbunătățirea situației țărănimii etc. ².

Sarcina organizării muncitorilor a revenit socialiștilor, principalii responsabili pentru mișcările de protest, care au speculat la maxim situația grea a oamenilor.

În luna noiembrie 1918, Partidul Social - Democrat din Vechiul Regat și-a schimbat numele în Partidul Socialist. După votarea Unirii de la 1 Decembrie 1918, delegații social - democrați prezenți la Adunarea Națională de la Alba Iulia s-au întrunit într-o ședință, în cadrul căreia au luat hotărârea de a stabili legătura cu Partidul Socialist din Vechiul Regat pentru a unifica mișcarea muncitorească din întreaga țară. Și Partidul Social - Democrat din Bucovina a procedat la fel.

Sarcina de a unifica întreaga mișcare muncitorească și-au asumat-o socialiștii din Vechiul Regat, care, la 22 decembrie 1918, au publicat „*Declarația de Principii*”, prin care se considerau un partid de clasă, inspirat din ideile socialismului științific și arătau că urmăreau desființarea exploatării muncii sub orice formă, prin trecerea tuturor mijloacelor de producție și de schimb în stăpânirea societății. De asemenea, socialiștii urmăreau cucerirea puterii politice prin orice mijloace și introducerea dictaturii proletare în vederea realizării idealului comunist ³.

La Focșani, agitațiile întreprinse de socialiștii locali au fost concretizate încă din luna noiembrie 1918, printr-un „*Apel*” adresat muncitorilor cu ocazia împlinirii unui an de la Revoluția din Rusia,

² *Ibidem*, p. 94.

³ *Ibidem*, p. 118.

caracterul antistatal al acestuia fiind foarte clar: „*Revoluția nu mai poate fi oprită! Un fluer de sirenă numai, un strigăt: < La arme ! > și sute de mii de muncitori și muncitoare vom năvăli pe străzi, vom ridica din trăsuri și tramvaie baricade, vom pune în mișcare trenurile, mitralierele, puștile, granadele, vom ocupa ministerele, polițiile, poștele, telegrafele, gările, cazărmile și vom pune mâna pe conducerea Statului. Un semn numai și în vârful palatelor și al catargurilor, până-n țări și mări departe steagul roșu va fâlfâi*”⁴.

Prefectul județului Putna era informat, la începutul lunii ianuarie 1920, că socialiștii focșăneni și-au întemeiat o poliție proprie care să-i urmărească pe muncitorii bănuți că nu ar reacționa conform hotărârilor luate de către sindicat. Astfel, cel dovedit că se abătea de la sarcinile primite sau nu participa la grevă, pe lângă alungarea din atelier sau fabrică, era pasibil și de „*bătaia ce i se va da de către muncitori în momentul în care i se va comunica că el este un trădător*”⁵.

La 1 martie 1920, autoritățile locale erau înștiințate că socialiștii, în strânsă legătură cu Comisia Generală a Sindicatelor, au hotărât declanșarea de greve între 15 și 20 martie, iar agitatorii vor încerca să-i convingă pe muncitori că în acest interval va izbucni revoluția⁶.

La Focșani, intențiile socialiștilor s-au concretizat prin declanșarea unei greve a brutarilor, la 15 martie 1920. Încă de la începutul lunii martie, Sindicatul lucrătorilor brutari și franzelari, prin secretarul Culiță Vasiliu, înaintase un Memoriu atât patronilor brutăriilor cât și primarului orașului Focșani, prin care aceștia erau înștiințați să vină în sala Sindicatului, din strada Teatrului, nr. 12, pentru tratative, până în ziua de 3 martie 1920.

⁴ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita: A.N.Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 18 / 1918, f. 118.

⁵ *Ibidem*, dosar nr. 49 / 1920, f. 14 verso.

⁶ *Ibidem*, f. 20.

La 3 martie 1920, neprezentându-se nici primarul și niciun patron pentru tratative, sindicaliștii au declarat că duminică, 5 martie 1920, vor înceta lucrul, amenințându-i pe patroni cu „*demascarea în fața opiniei publice*”⁷.

La 5 martie 1920, sindicaliștii nu au încetat lucrul, dar au înaintat un nou Memoriu, atât patronilor, cât și primarului:

„Noi, lucrătorii brutari, întruniți astăzi în adunare generală pentru a ne solidariza cu toții la sporirea salariului etc. Din cauza vieții insuportabile și a salariului de foamete, vă declarăm că nu mai putem duce munca zilnică în condițiunile de până astăzi. Așa dar, noi lucrătorii brutari cerem de a trăi într-o stare mai omenească. Cerințele noastre sunt următoarele:

Cerem pentru pâinea de calitate I - a, 36 bani de kg; pentru calitate a II - a, 18 bani de kg.

Totodată mai cerem respectarea repausului duminical.

Mai cerem respectarea delegaților pe ateliere, a delegatului sindical și a demnității de om. Totodată cerem ca nici un lucrător brutar neorganizat să nu fie primit în lucru de către patron fără încuviințarea sindicatului nostru și nici nu va avea voie patronul să concedieze nici un lucrător din atelierul său fără a înștiința sindicatul nostru de breaslă.

Repausul duminical va ține 24 ore.

Totodată cerem ca lucrul să fie introdus de zi, numai în caz contrar, când va fi 2 echipe, se va lucra și noaptea.

Cerem ca joi, la ora 1 p.m., să veniți în sala sindicatului nostru, strada Teatrului n-ru 12, etaj 1 pentru a stabili condițiunile de lucru.

*Comitetul”*⁸.

Însă, nici de această dată patronii și primarul nu s-au prezentat la negocieri, nefiind de acord cu cererea muncitorilor de a trata această

⁷ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 67 / 1920, f. 7.

⁸ *Ibidem*, f. 8.

problemă la sediul clubului socialist din localitate. Primarul a adnotat pe Memoriul ce i-a fost adresat următoarele: „*Domnii lucrători să poftescă la primărie pentru a trata. Nu admit nici o știrbire a libertății muncii*”⁹.

La jumătatea lunii martie 1920 conflictul a escaladat, Poliția Orașului Focșani informându-l pe prefect că „*un grup de 40 de lucrători brutari ce sunt constituiți în sindicate au declarat grevă, cerând a li se plăti fix pe bucata de pâine ce scot patronii. S-au dus aseară [14 martie 1920], pe la ora 8,30 la Brutăria dlui Vasile Nicolau din str. Toamnei, Nr. 28, unde erau câțiva brutari ce lucrau și i-au amenințat de ce lucrează și că are să-i bată, voind să spargă și geamurile. S-au luat măsuri de ordine*”¹⁰.

Cum greva brutarilor amenința să lase întreg orașul fără pâine pe durata desfășurării acesteia, ceea ce era un fapt foarte grav, primarul se pregătise pentru această situație din timp, adresându-se, la 15 martie 1920, comandantului Diviziei a VI - a, pentru rezolvarea acestei probleme: „*Conform înțelegerii ce am luat cu dvs., vă rugăm să dați ordin să ni se pună la dispoziție, cu începere chiar de azi, treizeci de lucrători brutari, dintre soldații ce pricep această meserie, deoarece lucrătorii civili de la brutării s-au pus în grevă și populația este în suferință. Fiecare soldat lucrător va primi câte 30 lei pe zi de la proprietarii brutăriilor*”¹¹.

În aceeași zi, treizeci de soldați au fost repartizați la brutăriile din oraș pentru ca locuitorii să aibă pâine, oștenii fiind luați de la Campania a III - a Subzistență și Manutanță Focșani¹².

În ceea ce privește salariul acestor soldați și pentru ca aceștia „*să fie cu mai multă tragere de inimă la lucru, să nu greșească pâinea la frământat sau la copt, suntem de opinie a li se face plata direct în*

⁹ *Ibidem*, f. 73.

¹⁰ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 48 / 1920, f. 31.

¹¹ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 67 / 1920, f. 11.

¹² *Ibidem*, f. 14.

mâinile lor, după cum majoritatea și-au exprimat dorința”¹³, arăta primarul Focșanilor, la 16 martie 1920, comandantului Diviziei a VI-a.

Pentru a verifica activitatea soldaților brutari au fost făcute mai multe inspecții, însă rezultatele nu au fost pe placul inspectorului Florescu, care la brutăria lui Costache Vanghele a găsit un cuptor cu 320 de pâini fără etichete, iar la brutăria Rabinovici, pe lângă faptul că nu toate pâinile erau etichetate, acestea aveau și o greutate mai mare față de toleranța acceptată¹⁴.

La 21 martie 1920, cum militarii puși la dispoziția primăriei erau rezerviști și urmau, conform ordinelor superioare, să fie demobilizați, primarul a cerut comandantului Diviziei a VI - a ca aceștia să fie înlocuiți cu militari activi, pentru ca aprovizionarea orașului cu pâine să nu aibă de suferit¹⁵.

Greva brutarilor focșăneni avea să se încheie la 25 martie 1920, în urma arbitrajului Comisiei formată din Marin Simionescu - Râmnicăneanu, prefectul județului, Alexandru Ionescu Ioan, președintele Comisiei Interimare a Orașului Focșani și I. Negulescu, polițaiul orașului. Această Comisie a mediat diferendul dintre patroni, reprezentați de Anton Polatos și N. Serafini și lucrători, reprezentați de socialiștii Culiță Vasiliu și Dumitru Constantin.

Comisia de arbitraj, luând în considerare atât interesele patronilor, cât și pe cele ale lucrătorilor, precum și interesele generale, problema alimentării cu pâine a orașului fiind de o importanță capitală, a hotărât:

„1) Salariul brutarilor va fi de 15 lei pentru fiecare cuptor de pâine, fixându-se capacitatea cuptorului la 200 kg de pâine de calitate I și de 350 kg de pâine cel de calitate a II - a.

¹³ *Ibidem*, f. 13.

¹⁴ *Ibidem*, f. 15.

¹⁵ *Ibidem*, f. 18.

2) *A fost admis repaosul duminical de 24 de ore, cu condiția ca pâinea populației pentru ziua de luni să se fabrice în noaptea de sâmbătă.*

3) *Nici un patron nu va concedia un lucrător decât numai pentru greșeli în serviciu, orice litigiu în această chestiune urmându-se a se judeca de către primarul orașului sau de către polițai.*

4) *Toți lucrătorii care au participat la grevă urmau să fie reprimiți la muncă.*

5) *Lucrul în ateliere urma să se facă numai ziua, excepție făcând noaptea de sâmbătă, când se lucra pâinea pentru luni.*

6) *Tot ceea ce trece peste cantitatea maximă a cuptorului, prevăzută la punctul 1, va fi plătit de către patron cu câtă pastă reprezintă din alt cuptor.*

Aceste hotărâri sunt obligatorii și executorii pentru ambele părți și intră în vigoare la 25 martie 1920”¹⁶.

Odată greva terminată, primarul s-a adresat comandantului Diviziei a VI - a, *„în numele populației orașului Focșani, pentru a vă mulțumi de binevoitorul concurs ce Dvs. ne-ați dat pentru a procura pâinea zilnică a locuitorilor cât a durat greva”¹⁷.*

Au fost și cazuri când nu toți brutarii au intrat în grevă și au lucrat alături de soldați pentru asigurarea aprovizionării cu pâine a orașului. Evident, aceștia au avut de suferit din cauza acestui fapt, fiind mereu șicanați de către ceilalți colegi, cu care nu se solidarizaseră. Este și situația lui Teodor Cărâmidaru, lucrător la brutăria lui Nicolae Cocolis. La o zi după încheierea grevei, el s-a adresat primarului, arătând că *„astăzi, încetând greva lucrătorilor Sindicatului, mi se impune să fiu și eu înscris în Sindicat. Întrucât Societatea Demobilizaților de Războiu, din care fac parte ca membru, nu ne permite a fi Socialiști, întrucât Societatea noastră este morală și nu imorală ca a Socialiștilor, vă rog, D-le Primar, să dați ordine*

¹⁶ *Ibidem*, f. 25.

¹⁷ *Ibidem*, f. 19.

*celor în drept spre a mă lăsa să-mi caut de muncă pentru a-mi hrăni familia”*¹⁸.

În urma investigației făcute de către primar, acesta a intervenit pentru ca Teodor Cărămidaru să rămână la locul său de muncă, căci *„nu se poate impune cu sila unui cetățean un anumit mod de a gândi, deci nu pot admite înscrierea forțată în sindicat. De asemenea, nu pot admite un atentat la libertatea muncii”*¹⁹.

Tot la brutăria lui Nicolae Cocolis a mai avut loc un incident care a atras atenția prefectului din prima zi a reluării lucrului. Axente Ovanez nu mai fusese primit la muncă de către patron și concediat fără a i se fi dat un preaviz de opt zile, așa cum prevedea Legea meseriilor. Ceilalți lucrători, aflați și ei sub influența socialiștilor, au amenințat, la 27 martie 1920, că vor relua greva dacă acesta nu va fi primit la lucru.

Cazul a fost cercetat de către subcomisarul de Siguranță Enoliu, care l-a interogat pe patronul Nicolae Cocolis, acesta declarând: *„După încetarea grevei lucrătorilor brutari, urmărindu-se tratative de împăcare între patroni și brutari, am primit lucrătorii aduși de Sindicat, afară de cocătorul Axente Ovanez, deoarece am alt cocător, om sărac, fost luptător în război și cu o casă de copii. Chiar atunci am spus lui Culiță Vasiliu, secretarul Sindicatului lucrătorilor brutari că nu-l mai pot primi pe Ovanez Axente în serviciu ca cocător, ci ca frământător, celălalt cocător fiind mai bun lucrător. Cred că nu mai pot să fiu forțat să primesc în serviciul meu pe un om care nu-mi poate fi de folos. Nu este adevărat că pe Ovanez l-aș fi concediat fără a-l aviza”*²⁰.

În fața acțiunilor socialiștilor, mai ales a celor de orientare bolșevică, care căutau să destabilizeze Statul prin greve și alte mijloace subversive, primul - ministru, generalul Alexandru Averescu, a cerut prefectilor din întreaga țară să fie luate măsuri de

¹⁸ *Ibidem*, f. 20.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 48 / 1920, f. 64.

contrapropagandă, mai ales în mediul rural, pentru a contracara intențiile acelor care căutau să lovească în Neamul Românesc.

Pentru a contura o imagine cât mai clară asupra modului în care guvernul a încercat să răspundă propagandei socialiste, grăitor este următorul document:

„Domnule Prefect,

Pe când de jur împrejurul țării noastre, agenți provocatori au semănat anarhia și au contribuit la distrugerea economică a țărilor cu mari bogății, România, grație virtuților strămoșești ale fiilor ei, a rămas strajă neadormită contra tuturor tendințelor de corupere și ațâțare.

Și la noi, dușmanii ordinii încearcă, prin propagandă scrisă sau vorbită, să producă turburarea minților celor mulți și muncitori, făcând pe unii să creadă că nu se va face împrăștierea, pe alții, că au dreptul, în mod egal, asupra tuturor bunurilor din țară, în fine, încearcă să-i facă a crede că va fi mai bine într-o viață pe care ei le-o pregătesc.

Aceste tendințe anarhice și distructive, oriunde și oricum s-ar ivi, trebuiesc combătute cu toată energia. În acest scop, o acțiune de contrapropagandă trebuie să pornească imediat. Ea trebuie să fie rezultatul acordului tuturor oamenilor de ordine, indiferent de gruparea politică căreia ar aparține.

Vă rugăm, deci, apelați la toți intelectualii din acel județ ca să se pună în serviciul acestei cauze.

Rugați pe preoți și pe învățători să facă din misiunea lor la sate un adevărat apostolat, rugându-i ca, în predicile și cuvântările lor, să lumineze pe săteni și să-i convingă că adevărata cale spre fericire, nu o pot găsi decât prin muncă liniștită și spornică.

Faceți apel la demobilizați, ca să spună tuturor câte jerfe au făcut pentru a păstra și apăra pământul strămoșesc și să nu lase sub streșina caselor lor să se opoșească oamenii distrugerii și ai răului.

Întrebuințați, acolo unde este nevoie, și pe invalizii de războiu cari - suntem siguri - că vor răspunde cu dragoste la apelul nostru, de a se face propagatorii liniștei, muncii și ordinii. Acelora dintre

invalidi, cari ar fi lipsiți de mijloace, Ministerul le va plăti transportul și o indemnizație de deplasare, pe care o veți aprecia în raport cu cheltuielile pe care vor fi nevoiți să le facă pentru îndeplinirea misiunii lor.

Rezultatele obținute de Dvs pe acest tărâm, ni le veți face cunoscute.

Președintele Consiliului de Miniștri și Ministru de Interne, gl. Averescu”²¹.

Faptul că aproape toți lucrătorii brutari din Focșani se aflau sub influența socialiștilor radicali, a făcut ca autoritățile să vegheze tot timpul asupra lor și să caute, prin mijloace pașnice, de mediere, preîntâmpinarea izbucnirii unei noi greve, atât de dăunătoare locuitorilor orașului.

La 7 mai 1920, prefectul era înștiințat despre posibilitatea izbucnirii unui nou conflict de muncă între brutari și patronii lor. Delegații brutarilor, Culiță Vasiliu și Dumitru Constantin reclamau faptul că patronii nu mai respectau arbitrajul din luna martie și că le impuseseră să lucreze noaptea. Mai mult, patronul Damaschinopol concediase câțiva lucrători care refuzaseră acest lucru.

Prefectul era informat de către delegație că așa „*cum cuvântul Dvs. nu este auzit de către exploataatorii patroni ca să ia în considerare procesul verbal iscălit în fața Comisiei de Arbitraj, vă anunțăm că în ziua de 16 mai 1920 vom declara grevă, dacă nu luați măsurile necesare*”²².

În urma intervenției Poliției și prefectului conflictul a fost aplanat, fără a se mai ajunge la grevă.

Cu toate acestea, au continuat să existe tensiuni între brutari și patroni, de cele mai multe ori făcându-se vinovați lucrătorii care căutau prin orice mijloace să saboteze afacerea proprietarului.

Patronii se plâneau că lucrătorii refuzau să scoată pâinea pentru ziua de luni sau nu făceau pâinea pentru dimineață, ci abia după

²¹ *Ibidem*, f. 9 - 9 verso.

²² *Ibidem*, f. 55.

prânz, când clienții „au făcut mămăliguță și s-au lipsit de pâine pentru masă la ora 12”²³.

Proprietarii brutăriilor arătau primarului că, pe lângă pierderile bănești ce le sufereau, „noi, patronii, nu suntem stăpâni la brutăriile noastre, ci suntem expuși de 2 - 3 ori pe zi la control, nu din partea autorităților respective, ci din partea propagandiștilor care sunt în număr de 7 - 8 și cărora nu le prea place lucrul și nu lasă și pe ceilalți lucrători să lucreze”²⁴.

Situația patronilor s-a deteriorat, atât datorită fricțiunilor cu angajații, cât și datorită scumpirii materiei prime, ajungând în pragul falimentului, nemaiputând face față cheltuielilor, prețul pâinii fiind fixat de către Primărie. Atât pretențiile lucrătorilor cât și scumpirea materiei prime, i-au determinat pe patroni să expună situația Primăriei Orașului Focșani, într-un Memoriu înaintat la 13 mai 1920:

„Subsemnații, patroni brutari din Orașul Focșani, respectuoși venim prin prezenta să vă supunem la cunoștința D-voastră următoarele: Este mai bine de un an de zile de când facem cele mai mari jertfe pentru a fabrica pâinea necesară pentru hrana populației acestui oraș, crezând că vom intra în timpuri normale, dar vedem că pe zi ce trece totul se schimbă în mai scump, astfel că situația noastră devine cu totul critică, expuși celor mai mari pierderi, riscând chiar a ne pierde capitalurile față de cheltuielile enorme ce le avem azi de suportat, după cum vă vom descrie mai jos.

În timpurile normale, făina de calitate I - a se cumpăra de la fabrică cu prețuri destul de avantajoase, taxa la comună era de un ban pentru una pâine de un kilogram, iar lucrătorii erau plătiți lunar, cu prețul de cel mult 120 lei pentru cei mai buni meseriași și noi eram nemulțumiți de câștigul de 5 bani la fiecare pâine de 1 kilogram.

Ce facem însă astăzi, când făina de calitate I - a costă 4 lei 25 bani kilogramul, iar făina de calitate a II - a costă 2 lei kilogramul, la care mai adăugând taxa timbrului de 10 bani la

²³ A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 67 / 1920, f. 49.

²⁴ *Ibidem*.

kilogramul de pâine, lemnele 3.000 lei vagonul, tăiate gata pentru cuptor, plus alte dări care ne costă întreit față cu timpurile normale, aceste toate cheltuieli ar fi cum am zice de suportat, dar vine rândul lucrătorilor care ne ia 60 - 70 lei zilnic fiecare pentru a ne scoate trei cuptoare de pâine, plus tainurile, care se urcă la 12 lei pe zi de fiecare. Pretențiile acestor lucrători au ajuns foarte mult exagerate și ar urma ca noi, patronii brutari, care am muncit o viață întreagă, să fim supuși lucrătorilor, făcându-i pe ei stăpâni, iar noi să le luăm locul, căci este de neînchipuit pretențiilor lor, căci judecând drept, nu este nici o ramură de meserie mai bine plătită decât acești lucrători și numai în Orașul Focșani, acești lucrători au fost au fost favorizați, datorită arbitrajului pe care nu-l putem suporta.

Mai mult încă că pe lângă că le plătim atât de scump acestor lucrători dar neplăcerile care le fac aceștia, care nu sunt cel puțin corecți, ne fac să fim foarte mult deprimați, vom cita câteva fraze de felul neplăcerilor ce suferim și anume:

S-a orânduie ca pentru ziua de 10 Mai să se scoată două sau trei cuptoare de pâine; ce se întâmplă însă, că parte dintre ei lasă lucrul de se trece, astfel că pâinea nu mai poate eși așa cum cere regula, sau fac altceva, ca să scape mai curând de lucru, vără pâinea la cuptor dulce și de aici curg numai nenorociri, uneori suntem hotărâți a închide brutăriile numai și numai din cauza șicanelor ce acești lucrători ne fac.

După cum vedeți, de aici decurg toate nenorocirile ce le-am suportat până în prezent de la lucrătorii noștri, care au ca scop de a ne nenoroci și a ne face tot felul de șicane.

Sunt orașe ca Bacăul, Romanul, Dorohoiul etc., unde lucrătorii până în ultimul timp au fost plătiți între 12 - 15 lei pe zi și în urma grevei făcute de curând li s-a augmentat salarul la 18 - 20 lei pe zi, fapt care i-a făcut să reînceapă lucrul, numai la Focșani pretențiunile acestor lucrători, care în majoritate sunt aproape streini de județul nostru, cât și de țară, cerând prețuri așa de mari și aceasta numai datorită câtorva propagandiști, care caută să ne facă cele mai

negre mizerii, cerând urcarea sporurilor de lefuri și alte pretențiuni pe care noi nu le vom putea primi.

Acestea fiind doleanțele noastre, vă rugăm, în numele populației acestui oraș, ca luând act de plângerile ce vă adresăm, să puneți la ordine pe acești lucrători, care caută pe orice căi a introduce ura și invidia populației pașnice contra noastră pe de o parte, iar pe de altă parte, a ne face pagube în detrimentul nostru ca patroni, stricându-ne pâinea, iar în cazul când dâșii se opun, vă rugăm a interveni la Comandamentul Diviziei a 6 - a pentru a ne pune la dispoziție lucrătorii necesari, pentru ca la un moment dat să nu rămână populația fără pâinea necesară hranei”²⁵.

Brutarii focșăneni au avut o ultimă răbufnire, la 8 august 1920, când șase lucrători de la brutăria lui Anton Polatos, un sârb și cinci greci au încetat lucrul. De această dată însă, Brigada de Siguranță Focșani arăta că nu a fost vorba de influența socialiștilor în declanșarea grevei, ci era un conflict de muncă generat din cauza patronului. Acesta le impuse angajaților să lucreze și duminica și, la refuzul acestora, i-a înjurat. Cei șase au intrat în grevă, fără însă să încerce să provoace și lucrători de la alte brutării să li se alăture, declarând că nu vor relua lucrul decât în urma unui arbitraj²⁶. Intervenția promptă a prefectului a făcut ca aceștia să reia lucrul, fără alte incidente.

²⁵ *Ibidem*, f. 50 - 50 verso.

²⁶ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 48 / 1920, f. 197.